

Asia: VN/11280/2025

Luonnokset sähköntoimitusten selvityksestä ja mittauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen sekä sähkökaupassa ja sähköntoimitusten selvityksessä noudatettavasta tiedonvaihdosta annetun työ- ja elinkeinoministeriön asetuksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Yleistä

Kiitämme mahdollisuudesta lausua em. asetusluonnoksista. Esitetyillä asetuksien muutoksilla tavoitellaan markkinaehtoisen kuormanohjauksen kehittämistä, käyttöönoton selkeyttä ja taseselvityksen ajantasaistamista. Pidämme tavoitteita kannatettavina. Lausunnossa keskitymme erityisesti kuormanohjaustoiminnallisuutta, ohjaustapoja sekä mittaustietojen ilmoittamista koskeviin pykäliin, joissa näemme tarpeen selkeyttää sääntelyä sekä välttää teknisiä väärinymmärryksiä. Lisäksi haluamme nostaa esiin kuormanohjausrajan käyttöönoton ehdottomasti liian tiukan käyttöönottoaikataulun. Tällä hetkellä olemme tilanteessa, jossa lopullisen toteutuksen tekninen määrittely on kesken eikä velvoittavaa asetusta ole annettu. Asetuksen ja määrittelyjen tulee olla yhteneviä ennen teknisten toteutuksien aloittamista, joka vääjäämättä johtaa riskiin toteutusaikataulun viivästymiselle koskien kuormanohjausrajan toteutusta sekä jakeluverkkoyhtiöiden toteutuksia.

Valtioneuvoston asetus sähköntoimitusten selvityksestä ja mittauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

6 luku: Sähköntoimitusten mittaus sähköverkossa ja kiinteistön sisäisessä verkossa

§ 6 Kuormanohjaustoiminnallisuus – tarve täsmentää ”normaalitilanne” tai poikkeukset normaalitilanteesta

Asetusluonnoksessa jakeluverkonhaltijan järjestelmiltä edellytetään kuormanohjaustoiminnon toteuttamista kuuden tunnin kuluessa ohjauksikäskyn antamisesta. Pidämme tärkeänä, että asetukseen ei synny tulkintaa, jonka mukaan palvelun tulisi toteutua 100 %:n toimintavarmuudella kaikissa olosuhteissa.

Ehdotamme, että pykälän sanamuotoon lisätään täsmentävä ilmaisu, esimerkiksi:

“...jakeluverkonhaltijan tietojärjestelmien tulee mahdollistaa kuormanohjaustoiminnon toteuttaminen normaalitilanteessa kuuden tunnin sisällä ohjauksikäskyn antamisesta.”

Lisäksi perustelumuistioon tulisi lisätä lyhyt kuvaus siitä, mitä “normaalitilanne” tai poikkeukset normaalitilanteesta tarkoittavat. Kuormanohjaussanomien toimittamiselta 6 tunnissa ei voida edellyttää täyttä 100 % läpimenoa kaikissa tilanteissa, eikä 100 % toimitusvarmuuteen pyrkivää järjestelmää olisi kustannustehokasta rakentaa.

Vaikka sähkömittareiden kyvykkyydet ovat hyviä, ei ole realistista, että kaikki kuormanohjaussanomien menisivät kaikissa tilanteissa täydellisesti läpi sähkömittareille kuudessa tunnissa. Ohjausten läpimeno ei riipu pelkästään jakeluverkonhaltijoiden järjestelmistä tai sähkömittareista, vaan myös muiden toimijoiden järjestelmistä ja tiedonsiirtoyhteyksistä sekä mobiiliverkon kuuluvuudesta. Myöskään datahubissa ei ole ympärivuorokautista päivystystä, ja vikatilanteessa kuormanohjaussanomien voivat jäädä kiinni esimerkiksi myös datahubin rajapintaan.

Poikkeuksina normaalitilanteeseen voidaan nähdä esimerkiksi tilanteet, joissa yksittäinen mittauslaitteisto on vikaantunut, mittausjärjestelmässä tai tietoliikenneyhteyksissä on tiedonsiirtohäiriö, sähköverkossa on keskeytys tai vika tai kuormanohjaukseen liittyvissä järjestelmissä on häiriö tai käyttökatko.

On tärkeää, ettei perustelumuistiossa esitetä tyhjentävää listausta poikkeustilanteista, koska tällainen lista voi nopeasti vanhentua ja sulkea ulkopuolelle uusia tai vastaavia tilanteita. Muutaman esimerkin käyttäminen on riittävää ja jättää tarvittavaa joustavuutta teknologian kehittyessä.

6 a luku: Markkinapohjainen loppukäyttäjän kuormanohjaus jakeluverkossa

2 § Kuormanohjausvaltuutus – huomioitava myös jakeluverkonhaltijan tekninen toteutus useamman kuin yhden releen ohjauksessa.

Asetusluonnoksen 2 §:ssä todetaan, että kuormanohjausrajapinnan teknisen toteutuksen mahdollistaessa voi loppukäyttäjän ja kuormanohjauspalvelua tarjoavan sähkömarkkinaosapuolen välinen sopimus kuormanohjauksesta kattaa valtuutuksen useamman kuin yhden releen ohjaukseen loppukäyttäjän sähkökäyttöpaikassa.

Kohtaa tulisi täydentää ”kuormanohjausrajapinnan ja jakeluverkonhaltijan teknisen toteutuksen mahdollistaessa...”, koska kaikki jakeluverkonhaltijat eivät ole välttämättä vaatineet mittarihankinnoissa kuin asetuksen edellyttämän yhden releen tai muuten tekninen toteutus rajoittaa useamman releen ohjaamista, vaikka kuormanohjausrajapinta tämän mahdollistaisikin.

§ 3 Kuormanohjauksen toteuttamisvaihtoehdot – välittömien ohjauksien päättymisaika

Asetusluonnoksen 3 §:ssä kuvataan kuormanohjauksen toteutusvaihtoehtoja, joista yksi on välittömät ohjaukset. Fingrid Datahub Oy:n markkinaehtoisen kuormanohjauksen toimialatyöryhmässä ei ole määritelty erillistä päättymisaikaa, koska eri mittarivalmistajien tekniset toteutukset eroavat, ja eivät välttämättä täysin toimi nyt luonnoksessa määritellysti. Fingrid Datahub Oy:n teknisessä määrittelyssä välitön / yksittäisohjaus on määritelty huomioiden eri mittarivalmistajien tekniset toteutukset ”Ohjaus toteutetaan mahdollisimman pian ja sen kesto on seuraavaan ennakoitua ohjelmoituun ohjaustapahtumaan saakka tai kunnes lähetetään seuraava yksittäisohjaus.”

Työ- ja elinkeinoministeriön asetus sähkökaupassa ja sähköntoimitusten selvityksessä noudatettavasta tiedonvaihdoista annetun työ- ja elinkeinoministeriön asetuksen muuttamisesta

3 luku - Tasevastuuseen ja taseselvitykseen liittyvät ilmoitukset

§ 11 Jakeluverkonhaltijan ilmoitukset taseselvitykseen – selkeytettävä ”välittömän” ja 6 tunnin ero sekä huomioitava muutoksen vaikutus yhtiöiden teknisiin toteutuksiin ja siten aikatauluihin.

Asetusluonnoksessa tietojen ilmoittamista taseselvitykseen koskeva kohta ”Jakeluverkonhaltijan on ilmoitettava valtioneuvoston asetuksen 4 luvun 6 §:ssä tarkoitettut tiedot mittausalueensa osalta sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksikölle seuraavasti.1) alustavat tiedot toimituksista, kun tiedot on kerätty mittauslaitteistolta mittautiedon luentajärjestelmään;” on kirjoitettu tavalla, joka voi johtaa tulkintaan, että mittautiedot olisi toimitettava välittömästi datahubiin, kun tiedot on luettu luentajärjestelmään.

Käytännössä tämä tarkoittaisi, että mikäli jakeluverkonhaltija saa tiedot luentajärjestelmään esimerkiksi noin viidentoista minuutin viiveellä, tulisi hänen toimittaa tiedot samalla tahdilla datahubiin. Jos taas jakeluverkonhaltija kerää tiedot uusilta etämittauslaitteilta asetuksen (Vna 767/2021) salliman pisimmän ajan kuluttua eli joka kuudes tunti, niin tällöin hän toimittaisi mittaustiedot kuuden tunnin viiveellä.

Vna 767/2021 luku 6 § 5: ”Verkonhaltijan mittaustietoa käsittelevän tietojärjestelmän tulee kerätä rekisteröidyt mittaustiedot uudelta etämittauslaitteistolta mittaustiedon luentajärjestelmään vähintään joka kuudes tunti”

Aiemmin vähintään kuuden tunnin toimitus on kohdistunut tietoon luentajärjestelmässä, ei datahub toimitukseen. Mittaustietojen nopeampi toimitus datahubiin 1.1.2026 alkaen on koskenut ainoastaan jakeluverkonhaltijaa, mikäli se on osoittanut loppuasiakkaille datahubin mittaustietojen luovutuspaikaksi. Käsityksemme mukaan datahub ei pysty ottamaan tällä hetkellä tietoja vastaan kuin aikaisintaan kahden tunnin viiveellä. Jakeluverkonhaltija ei pysty toistaiseksi toimittamaan tietoja kahta tuntia nopeammin datahubiin, vaikka se keräisi tiedot nopeammin luentajärjestelmäänsä.

Ehdotamme, pykälän sanamuoto päivitetään esimerkiksi: ”1) alustavat tiedot toimituksista vähintään kuuden tunnin kuluttua, kun tiedot on kerätty mittauslaitteistolta mittaustiedon luentajärjestelmään

Tämä on tällöin yhdenmukainen asetuksen muun sääntelyn kanssa kuten edellä mainittu Vna 767/2021 luku 6 § 5 sekä kuormanohjauspyyntöjen kuuden tunnin toteutusaika.

Lisäksi ehdotamme 24 kuukauden siirtymäajan myöntämistä mittaustietojen nopeutetulle toimittamiselle datahubiin. Datahubin tekninen ja prosessuaalinen laajentaminen edellyttää jakeluverkonhaltijoilta merkittäviä järjestelmämuutoksia, jotka ylittävät tällä hetkellä voimassa olevissa määräyksissä asetetut veloitteet. Jakeluverkonhaltijoiden mittaustietojen keruunopeuksissa on huomattavia eroja: osalla tiedot voidaan lukea noin 15 minuutin viiveellä, kun taas toiset saavat mittaustiedot luentajärjestelmäänsä esimerkiksi kuuden tunnin välein. Mittaustiedot tulee keruutapahtuman jälkeen vielä mahdollisesti varmentaa sekä käsitellä eri sanomamuotoon ennen niiden jatkolähetystä, jonka jälkeen mittaustiedot toimitetaan datahubille asetuksen mukaisessa aikataulussa (6 tunnin tai 24 tunnin välein) Näistä syistä siirtymäaika on välttämätön yhdenvertaisen ja teknisesti toteuttamiskelpoisen toimeenpanon varmistamiseksi.

Harala Sanni
Elenia Verkko Oyj